

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 129.

V Ljubljani, v ponedeljek 8. junija 1896.

Letnik XXIV.

† Kanonik Karol Klun.

Danes zjutraj nam je prinesel brazjav presunljivo žalostno novico, da je v kapucinskem samostanu v Budimpešti nanaglomoma od kapi zadet umrl preč. gospod deželni in državni poslanec, delegat, kanonik Karol Klun.

Srce se nam krči žalosti, ko izvršujoč svojo časnikarsko dolžnost, sporočamo svojim bralcem to bitko vest. V tuji zemlji je zatisnil smrtni angelj za vedno oči možu, ki je ljubezni do cerkve in domovine posvetil celo svoje življenje, možu, ki se je v najhujših časih z mladostnim ognjem lotil svete stvari in vstopil v prvo vrsto bojevnikov za božjo in narodno pravdo in ki je v prvi vrsti stoječ, tako rekoč z orožjem v roci oddal danes zadnji davek svojega umrliivega telesa božji dekli — beli ženi.

Klunovo ime izraža lep del naše politične zgodovine. — „Slovenec“ je njegova stvaritev; njegovo mladeniško navdušenje ga je ustanovilo; njegov bogati duh ga je dolgo vrsto let vodil, njegova veledušna gmotna podpora ga je ohranila prvo težko dobo pri življenju. Dolžnost nam torej sveta velepa, da vedno ohranimo toplo hvaležnost možu, ki ga je oživil, ki je delal in trpel zanj. Klanjajoč se božji Previdnosti, polaga torej „Slovenec“ cvetko nevenljive hvaležnosti na mrtvaški oder svojega ustanovnika in poštvovalnega podpornika.

S „Slovencem“ se druži kranjsko „katoliško politično društvo“, tožec za svojim predsednikom in voditeljem. Ideje, ki jih zastopa to društvo, je gojil nepozabni rajni celo svoje življenje. Karkoli se je zadnjih 25 let važnega zgodilo v našem političnem in sploh javnem življenju, povsod vidimo kanonika Kluna v obrambi katoliške cerkve in slovenskega naroda. V hudih bojih z nemškimi nasprotniki in kesneje v vsaki borbi, kjer so bile v nevarnosti naše svetinje, povsod je stal Karol Klun z moško odločnostjo na svojem mestu. Ljubezen do stvari ga je gnala na javno pozorišče: v mestni zastop ljubljanskega mesta, v deželni in državni zbor.

Njegovo delovanje v tem oziru nas opravičuje, da imenujemo med tugujočimi ob njegovi mrtvaški postelji — ves slovenski narod. Vstrajnost in krepka volja sta mu priborila velik vpliv v vseh krogih. In tega vpliva ni uporabljal kanonik Klun nikedar za se, pač pa vedno za koristi naroda, ki ga je zastopal. Mnogo pridobitev v narodnem obziru glede na jezikovno vprašanje pri uradih, v šolah itd. je neminljivo združenih z njegovim spominom. Koroški Slovenci so izgubili v njem najspretnjšega zagovornika svojih pravic, Istra in Goriška je v njem imela poštvovalnega prijatelja, štajerski slovenski poslanci plačejo za svojim najzvestejšim zaveznikom. In Kranjska dežela? Smelo rečemo, da ni bilo nobenega količkaj važnega splošnega ali le tudi krajevnega javnega vprašanja, kjer bi ne bil kanonik Klun z vso svojo močjo stal na strani resnici in pravici.

V kratek smrtni oglas ne moremo zapisati nebrojnih posameznih dejanj, le to rečemo, da ves slovenski narod spoštuje v rajniku svojega nesebičnega prijatelja in dobrotnika.

Končal je svoj tek; Bog ga je poklical izmed nas. Ob uri ločitve nam tem jasneje stopa njegova podoba pred oči in žalost se nam množi, ko razmotravamo, kaj smo izgubili v njem. Čudovita je bila rajnikova nadarjenost. Nenavadno trden, obsežen spomin se je bratsko družil z lahko delujočim, jasnim razumom. Njegovi govori in spisi so bili pravi biseri v logični sestavi in umni razporedbi. Svoj govor, ki ga je preje samo na kratko zarisal, je časih več dni kesneje dobesedno zapisal. Delaven je bil in vesten v izvrševanju svojih dolžnostij — v najlepši vzgled vsem, ki so ga poznali.

Seje ni nobene zamudil; svoja poročila je izdeloval natančno in temeljito. Mnogokrat je za deželnozborskega zasedanja še ob dveh gorela luč v njegovem stanovanju. Zato je bil pa tudi v vseh javnih stvareh izveden in poučen, kot morda nobeden drugi na Slovenskem. Kanonik Klun je delal v svojem poklicu v pravem besede pomenu. Lepše pohvale mu ne moremo dati, nego je izrečena v teh besedah.

In poleg te nadarjenosti in marljivosti se je v vsem njegovem življenju in delovanju zrcalilo njegovo zlato srce. Prisrčno je ljubil svoje domače, svojo mater, svoje sestre in sorodnike; z mladim veseljem se je vračal v svoj rodni kraj, v lepo Dolenjo Vas, kedar je mogel. Iskreno je ljubil slovenski jezik, slovensko zemljo; iz dna duše je bil udan sveti cerkvi. Nebrojno revežem je pomagal, brez števila jih je, katerim je izposloval delo, službo ali podporo. Kedar se je šlo revežu v blagor, se ni bal nobenega truda, nobenih potov. — Mnogo taci slučajev je javno znanih, mnogo več je ostalo skritih, zapisanih v bukvah življenja. Brez hudih strastnih nasprotnikov ni bil noben čas svojega političnega življenja. Orožje, s katerim so se borili proti njemu, je bilo čisto krivično in nelepo. Prenašal je napade z mirno neustrašenostjo. Branil se je le tedaj, kedar so prekipevali napadi in tudi takrat moško in krščansko.

Kanonik Klun ni poznal jeze in sovraštva v svojem srcu in če je tudi časih skrivoma žalost ranila njegovo mehko srce, premagala ga ni nikdar. To mu mora priznavati prijatelj in nasprotnik. Ogibal se je tudi v boju vsake pikre, žaljive besede. Bil je značajan, dosleden, — bil je delaven in nadarjen, nabral si je nebrojno zaslug za nas Slovence, a izmed vseh teh lepih znakov njegovega značaja se nam zdi najlepši njegova krščanska krotkost, njegova modra mirnost tudi proti sovražnikom!

Tacega moža smrt naznanjamo danes svojim bralcem in v nemi žalosti motrimo ob njegovi rakvi našo prošlost in temne misli nam uhajajo ob njenem robu v bodočnost. Samo nekaj nas tolaži: ljudje umirajo, a resnica ostane. Bog, ki gospoduje živim in mrtvim, ljubi resnico, ljubi pa tudi tiste, ki se bore zanj. Trdno se torej nadajamo, da je preblagi raniki našel v Kristusu, katerega je branil v življenju, v smrtni uri milostnega Sodnika. Priporočamo ga svojim bralcem in prijateljem v pobožno molitev. Hvaležni spomin, ki mu ga je dolžan slovenski narod, pokazimo v tem trenutju s tem, da molimo zanj, vedno pa s tem, da posnemamo njegovo delavno ljubezen v pravi skrbi za naš ljubljani narod. Počivaj v miru!

Obsodba liberalizma.

(Dalje.)

Opomin liberalnim državnikom.

„Narava in pamet, kateri učita, da morajo posamezni ljudje sveto in udano služiti Bogu — saj od Njega smo, v Njegovi oblasti živimo, k Njemu se imamo vrniti, — z isto postavo vezeta tudi javno družbo. Saj niso ljudje, kadar se zvežejo v javno družbo, nič manj v božji oblasti, kakor posamezniki.“¹⁾

Napačna sta toraj liberalna nauka o absolutni narodnosti in o državnem absolutizmu:

„Narava ni zato rodila družbe, da bi se človek po družbi ravnal kot po svojem zadnjem namenu, ampak da bi v družbi in s pomočjo družbe dobil sredstev, pripravnih za svoje izpopolnjevanje. Če torej kaka država ne skrbi za nič drugega, nego za zunanjo prijetnost, za zložno življenje, za slavnosti in bogastvo, če zanemari Boga pri vladanju, če ne skrbi z zakoni za pravost, se najgrje pregreši zoper svojo dolžnost in zoper zahteve svoje narave; taka država pa čeni pravajava javna družba, ampak je samo goljufivo ponarejena podoba prave družbe.“²⁾

„Nikomur ni dovoljeno zanemarjati one dolžnosti, katere ima do Boga; najvažnejša dolžnost je pa ta, da vsakdo z duhom in z dejanjem sprejme vero, in sicer ne vero, katero sam hoče, ampak cno, katero sprejeti nam je Bog zapovedal, in o kateri je z gotovimi, nikakor ne dvomljivimi znamenji pokazal, da je jedina med vsemi prava. Ravno tako se države ne morejo brez zločinstva obnašati, kakor bi Boga ne bilo; ne smejo zavreči skrbi za vero, kakor da ne spada v njihov delokrog in nič ne koristi;³⁾ ne smejo med raznimi verami izbirati, katera se jim ljubi: ampak brez izjeme morajo tako in po istem obredu častiti Boga, kakor hoče on sam česčen biti. — Sveto bodi torej vladarjem božje ime! Med najnujnejše dolžnosti naj se jim šteje, da se hvaležno oklepajo vere, da jo dobrohotno čuvajo, z veljavo in oblastjo zakonov branijo, in ničesar ne ukažejo in ne sklenejo, kar bi ji škodilo.“⁴⁾ To so dolžni državljanom, katere vladajo. Zakaj vsi ljudje smo rojeni in namenjeni za zadnji in najvišji smoter, na kateri se morajo vsi sklepi nanašati, in ta namen je izven tega slabotnega in kratkega življenja, v nebesih. Od tega je odvisna popolna sreča človeštva; zato je največ ležeče vsem ljudem na tem, da dosežejo ta smoter. Politična oblast, katera je namenjena za blagor državljanov, mora torej skrbeti za pravo srečo države in tako vladati državljanem, da dosežejo ta najvišji neizpremenljivi smoter, po katerem hrepene že po svoji naravi; ona tega smotra ne sme samo v ničemer ovirati, ampak ga mora pospeševati z vsem, s čemer le more.“⁵⁾

Liberalna država tega ne izpolnjuje; zato je ona odgovorna za socialni nered, za propadanje pravosti, za krivice v družbi. S takim ravnanjem izpodkopa si sama temelj, na katerem stoji in ne hote dela za anarhijo:

„Zato je skoro neverjetno, koliko ljudi da je v nevarnosti izgubiti večno zveličanje; pa tudi države in cesarstva sama ne morejo ostati dolgo neporušena, zakaj kadar propada krščanska pravičnost in pravost, morajo se zrušiti najtrdnjeji temelji človeške družbe. Da bi ohranili mir v državi in javni red, zato (liberalni državniki) nimajo drugega pripomočka, nego fizično silo. Sila pa je jako slabo sredstvo tam, kjer vera več ne varuje: sila je bolj pripravna zato, da provzroči sužnost, nego pokor-

ščino, in hrani v sebi seme velikih prekucij. Naš vek je doživel žalostne dogodke: nikdo ne ve, če se nam za prihodnost ni bati še takih.“

Zato ostro opominja sveti oče kot najvišji učitelj in namestnik božji vse liberalne vladarje in državnike z besedami svetega pisma:

„Poslušajte tedaj, kralji, in razumejte, učite se, sodniki vse zemlje! — Zakaj Gospod vam je dal oblast, in mogočnost Najvišji, kateri bo vaša dela preiskoval in vaše misli pregledoval. Zakaj če niste kot oskrbniki njegovega kraljestva prav sodili, postavte pravice ne izpolnili, in po volji božji ne ravnali, bo strahovito in nagloma prišel nad vas; ker silno ostra sodba se godi njim, ki so predpostavljani. Zakaj nizkemu se izkaže usmiljenje, mogočni pa bodo močno kaznovani.“ (Knjiga modrosti. 6, 2—7.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. junija.

Posredovanje pri izseljevanju. Poslanska zbornica se je posvetovala v sobotni seji o predlogu posl. grofa Pininskega in tovarišev glede kazenskih določb z ozirom na posredovanje pri izseljevanju. Poslanec dr. Kronawetter pravi, da sedanji zakon ni dovolj jasen in je sploh popolno nepotreben, ker imajo politična oblastva pravico, postavno zasledovati mnogovrstne sleparije, ki se dogajajo v krogih raznih posredovalcev. Sploh pa zakon nikdar ne bo preprečil izseljevanja, dokler se zdatno ne zboljša žalostni položaj kmečkega prebivalstva v Galiciji in drugod. Govornik izjavi, da glasuje proti predlogu. Jednakega mnenja je tudi posl. Romančuk, ki v obširnem govoru našteva vzroke izseljevanja. Predlogo sta zagovarjala posl. vitez Wielowieyski in Fischer, trdeč, da imajo vse civilizovane dežele uveljavljene jednake zakone, ki so potrebni, da se pride na sled sleparstvu, s katerim se izvalja nevedno ljudstvo v daljno tujino. Mnogobrojni agenti skrbe pri tem poslu samo za svoje žepe in ne gledajo nato, kako se godi zapeljanim revežem. Predloženi zakon ima pa dalje tudi namen, varovati izseljence v tujini. Poslanec Fischer predlaga konečno resolucijo, v kateri pozivlja vlado, naj poskrbi zato, da ji dojdejo iz držav, koder so naseljeni avstrijski državljani, avtentična poročila o ljudskem gibanju. Konečno se vsprejme zakon nespremenjen z ravno navedeno resolucijo. — Merodajni krogi se zelo motijo, ako menijo, da bode z uveljavljanjem tega zakona zasijala v Galiciji zarja boljših razmer, ker le z zboljšanjem položaja najrevnejših stanov je možno preprečiti nadaljno izseljevanje. Kar se pa tiče raznih sleparij, ne bodo odpravljene preje, dokler se Galicija ne reši židovskih oderuhov.

Ogerski milenij. Z današnjim dnem se prične v Budimpešti oficijelna milenijska slavnost. V to svrhu so prišli z Dunaja cesar s člani cesarske hiše, ministri in drugi dostojanstveniki. Milenijski zakon, katerega je poslanska zbornica vsprejela pred šestimi tedni, so uvekovečili na marmornati ploči, katero odkrijejo v teku današnjega dne. Potem se vrši v stolnici sv. Štefana slovesna služba božja. Dneva se veseli poleg drugih tudi cela vrsta političnih kaznjencev in drž. poslancev; prvi, ker se nadejajo pomiloščenja, drugi pa sanjajo o mnogovrstnih odlikovanjih. — Le o razstavi sami vlada značilen molk. Razven prisiljenih obiskovalcev se izogibajo razstave skoro vsi narodi. Prav se godi Mažarom. Poprej so zatirali, zasramovali in od sebe pehali vse nemažarske narode, sedaj se pa tudi ne morejo pritoževati, da jih kdo nadleguje.

Sudanska debata v angleški zbornici. Minulo soboto zvečer se je vršila v angleški spodnji zbornici zelo burna debata gledé ekspedicije v Sudanu. Liberalna opozicija je, kakor znano, najstrastnejša nasprotnica angleškega podjetja v Afriki. Razni njeni člani so že po raznih shodih napadali vlado radi njenega brezplodnega počenja. Še vse huje pa je bilo v omenjeni seji, ko je imela vlada poročati o dosedanjih uspehih na afriških tleh. Poslanec Labouchere in Harcourt sta ostro prijemala vlado radi njene tajne politike ter jo sumničala, da izvršuje vse brez vednosti parlamenta. Konečno sta zahtevala, naj objavi vlada vsa pisma, katera je menjavala z Italijo in Francijo. Državni tajnik Curzon je sicer poskusil zavrniti imenovane napade, a ni se mu posrečilo, kajti že v italijanski zeleni knjigi je objavljenih več dopisov angleške vlade gledé Afrike. Vlada je odgovor ostala dolžna. Ta dogodek bode

pa tudi v italijanski zbornici provzročil debato, ki gotovo ne bode ljuba Rudiniju in njegovim tovarišem.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 8. junija.

Kanonik Karol Klun †

Krvavečim srcem poročamo svojim čitateljem o nenadni smrti prečastitega gospoda kanonika Karola Kluna. Danes zjutraj je g. drž. poslanec Nabergerj brzojavil iz Budimpešte v Ljubljano, da je preč. g. kanonik nocoj okoli 1/1. ure po noči nagloma umrl v kapucinskem samostanu v Budimpešti, kamor se je bil kot kranjski delegat odpeljal k sejam avstrijske delegacije. Kot blisek se je okoli 9 ure dopoldne raznesla ta prežalostna novica po vsej Ljubljani. Izprva nismo mogli verjeti tej vesti, kajti še včeraj smo od pokojnika z Dunaja dobili poročilo o sobotnem sklepu državnega zbora glede državnega posojila za Kranjsko. Nenadni ta udarec je tem silnejši, to smemo naravnost naglašati, za ves slovenski narod, ker smo izgubili moža, ki je v državnem zboru vedno in pri vsaki priliki zgovorno svojo besedo dolgo vrsto let neutrudno in vestno zagovarjal pravice vsega slovenskega naroda, osobito pa še naših od nasprotnikov tlačanih in zaničevanih bratov na Koroškem in Primorskem. Predlanskim je pokojnik vsled prehlajenja pač bolehal nekaj časa, a še pred tednom je pisal z Dunaja svojim domačim, da je zdrav, a sedaj ga nam je iztrgala po božji previdnosti neizprosna smrt, ko bi bil s svojo od vseh strani priznano nadarjenostjo in spretnostjo lahko še leta deloval v korist dežele in naroda. — Rodil se je dne 15. okt. 1841 leta v Počgorici, župnije Dolenjavo pri Ribnici. Dne 30. julija 1865 je bil posvečen v duhovnika ter najprvo služboval kot kapelan v Gorjah pri Bledu; meseca aprila 1867 je bil premeščen v Ljubljano kot korni vikarij in propovednik v stolnici. Že l. 1873 se je pričel resno baviti s politiko kot soustanovitelj in urednik našega lista, za katerega si je kot večletni stalni sotrudnik z izvrstnim svojim peresom pridobil neprecenljivih zaslug.

Leta 1876 je bil izvoljen v mestni zbor ljubljanski, l. 1876 je dobil barona Rauberja beneficij pri stolnici. L. 1877 so ga v deželni zbor izvolile kmečke občine Škofja Loka-Kranj, katere je zastopal do lanskih volitev, ko je bil izvoljen v ribniško-kočevskem okraju. V deželnem zboru je bil brez dvoma vsled svoje vsestranske spretnosti in večletne izkušnje mej najveljavnejšimi poslanci. Beseda njegova, večkrat šegava, a vedno stvarna in mirna, je mnogo veljala tudi pri političnih nasprotnikih, ki pa so vedno osebno visoko čislali pokojnika. Sodeloval je vedno v najvažnejših odsekih ter imel zadnja leta poročila, ki zahtevajo mnogo studija in truda. Kot poročevalec je bil vesten in sestavljal je svoja poročila tudi pozne ure v noči. V državni zbor je bil izvoljen že l. 1879 v kmečkih občinah Ljubljana-Litija-Ribnica. Tudi v državnem zboru je bila veljavna njegova beseda, kajti bil je vedno mej merodajnimi slovenskimi poslanci. Smrt njegova je naredila v naše vrste široko vrzel, kajti vzela nam je moža, parlamentarca, ki se ne porajajo vsaki dan. Bog naj tolaži njegovo rodbino, neštevilne prijatelje in znance, njemu pa daj po prerani smrti večni raj. Naj v miru počiva blaga duša! Ker se bode truplo prepeljalo v Ljubljano k zadnjemu počitku, naznanimo jutri dan in uro pogreba.

(O † kanonika Kluna zadnjih trenutkih) nam natančno do sedaj ni nič znanega. Posl. Koblar nam je pravil, da je v soboto še do štirih popoldne bil v zbornici ves čas piscoč, po seji mu je tožil, da ga tišči v prsih, da se je nekaj prehladil. V nedeljo je ob 1/7. maševal in se ob 8. uri odpeljal v Budapešto, ne sluteč, da se pelje tje kaj umret.

(Namesto venca) na krsto svojega velespoštovanega predsednika je odbor „Katoliško-političnega društva v Ljubljani“ daroval 10 gld. za monsig. Je-

¹⁾ Immortale Dei. Ep. Enc. 71.

²⁾ Si qua igitur civitas nihil praeter commoditates externas vitaeque cultum cum elegantia et copia persequatur, si Deum in administranda republica negligere, nec leges curare morales consueverit, deterime aberrat ab instituto suo et praescriptione naturae, neque tam est ea societas hominum et communis putanda quam fallax imitatio simulatioque societatis. Sapientiae christianae. Ep. Enc. 287.

³⁾ „Civitates non possunt, citra scelus, gerere se tamquam si Deus omnino non esset, aut curam religionis velut alienam nihilque profuturam abicere.“ Imm. Dei. Ep. Enc. 72.

⁴⁾ „Sanctum igitur apud principes oportet esse Dei nomen; ponendumque in praecipuis illorum officiis religionem gratia complecti, benevolentia tueri, auctoritate nutuque legum tegere, nec quippiam instituire aut decernere, quod sit eius incolumitati contrarium.“ Tam. 72.

⁵⁾ „Civilem igitur societatem, communi utilitati notam, in tuenda prosperitate rei publicae necesse est sic consulere civibus, ut obtinendo adipiscendoque summo illi atque incommutabili bono quod sponte appetunt, non modo nihil importet unquam incommodi, sed omnes, quascunque possit, opportunitates afferat.“ Immort. Dei. Ep. Enc. 72.

ranovo dijaško kuhinjo, 10 gld. pa družbi sv. Cirila in Metoda za velikovsko šolo.

(Novi mestni župan ljubljanski) gospod Ivan Hribar bode jutri 9. t. m. ob 11. uri dopoludne v mestni dvorani slovesno zaprisežen. Vsled odsotnosti gosp. dež. predsednika barona Heina ga bode zaprisegel njegov namestnik, gospod dvorni svetnik Schemerl.

(Državno posojilo za Kranjsko.) Kakor smo že poročali, je vlada dne 27. maja predložila državnemu zboru načrt zakona gledé posojila za Kranjsko v skupnem znesku 1,500.000 gld. V sobotni seji je državni zbor brez debate v drugem in tretjem branji vsprejel dotični zakon. Poročilu proračunskega odseka povzamemo, da je država dovolila podpore 3,970.000 gld. Od te svote je bilo razdeljenih 3,181.415 gld. brezobrestnega posojila in 775.000 gl. nevračljivih podpor, torej je preostalo še 13.585 gld. Sedaj je državni zbor dovolil poldrugi milijon posojila po 3%, ki se bode vračalo v 20 enakih letnih obrokih pričenši s 1. februarjem 1901, in sicer dobi dežela 550.000 gld. za popravo deželnih poslopij, ljubljansko mesto za regulacijske namene 450.000 gld., hišni posestniki v Ljubljani in na deželi pa 500.000 gld. Vsa svota se bode izplačala v treh letnih obrokih. Deželni zbor kranjski se najbrže za nekaj dni snide pričetkom prihodnjega meseca, da sklepa o potrebi dež. poslopij in garanciji državnega posojila.

(Izpred porotnega sodišča.) Minuli petek je obsodilo tukajšnje porotno sodišče kmetskega fanta J. Jenko-ta z Vrha v štiriletno težko ječo, poostreno z mesečnim postom in trdim ležiščem v temnici, ker je 14. maja letos s kolom tako močno po glavi udaril Fr. Bukovca, da je ta še isti dan umrl. — Isti dan je stal pred porotniki znani kupčevalec z dekleti, Mojzes ali Mavricij Schiffmann. Obravnava se je vršila tajno iz npravnostnih ozirov. Obsojen je na šesttedenski zapor. Obsojenec je po rojstvu žid in je postal pozneje framazon. — V soboto je sedel na zatožni klopi dninar Jakob Kušlan iz Cerknice, ki je 6. aprila letos ubil Tomaža Vivodo. Zatoženec je dejanje priznal in ga je sodišče obsodilo na šestletno težko ječo, poostreno z mesečnim postom in temnico na dan obletnice. Konečno sta bila na triletno težko ječo obsojena kmečka sinova Martin in Andrej Zeleznikar iz Visokega, ker sta v noči od 9. na 10. oktobra letos ukradla posestniku Antonu Lenarčiču iz zaprte skrinje 436 gld.

(Umrli) je danes ob 1/9. uri dopoludne v Smedniku občeznani posestnik in gostilničar g. Primož Oblak vulgo Zupelj, star 73 let. Svetila mu večna luč!

(Poboj.) Včeraj zvečer sta se sprla v baraki Fr. Faleschinija zidarja P. Petrosi in Jos. Cuberli ter se tako dolgo obdelavala z nožmi, dokler ni bil jeden težko in drugi lahko ranjen.

(Težko ranjen) je bil včeraj izvošček Jos. Hribar, ko je hotel miriti štiri prepirajoče osebe v Šiški. Hribar je dobil več sunkov z nožem.

(Iz Sv. Križa pri Litiji.) [Ptiček vjet.] V soboto dne 6. t. m. se je bližal po cesti k Sv. Križu že po zunanje precej sumljiv mlad človek ter jo je zavil naravnost v svetokriško cerkev. Srečala ga je cerkvenikova žena in ker se ji je zdel nič prida, je šla po tiho v zakristijo in je gledala skozi ključavnico, kaj dela. Videla ga je iti okolo oltarja, pa nič ni pokleknil, potem je šel po cerkvi in zopet nazaj in je stal za oltarjem. Še enkrat je šel okolo oltarja in ko je videl, da ni nobenega človeka v cerkvi, se spravi nad puščico, zakaj tam je nekaj počilo. Cerkovnikova žena pa leti povedat gospodu župniku, kar je ravnokar videla in slišala. Med tem je prišel tudi cerkovnik in je hitro zaprl stranska vrata in potem še velika vrata. Pa hitel je zapirat, zakaj tat jo je že mahal proti glavnim vratom, vendar ni mogel uteči, ker cerkovnik jih je hitro zaklenil. In ptiček je bil vjet. Na to so poklicali žandarje, ki so prav pri cerkvi, in prišla sta. Vrata odpró in ni bilo videti nikogar. Ko so malo stopili v cerkev, je sedel v zadnji klopi. Žandar ga naglo odpelje v žandarmerijo, kjer ga je stražil. Drugi ga je preiskoval, ali je res nameraval odpreti puščico. Ko tako išče, je še odmaknil spovednico, in tam najde knjižico in neko železno, novo, zakrivljeno orodje. Na knjižici je stalo ime Bartolo Herček, notri

je bilo pa popisano, kje je hodil in koliko denarja je dobil. Tudi poselske bukvice so se glasile na tisto ime. Priznal je tat, da so bukvice njegove, a železno orodje je rekel, da ga ni rabil. Popoludne potem ga je žandar odpeljal. Gotovo ni mislil, da bo danes tako slabo naletel; ker si je upal pri belem dnevu ob 1/9. uri zjutraj storiti, je skoro nedvomno, da to ni bil prvi njegov poskus. Cerkev tudi ni na samem, ampak okolo in okolo so hiše. V današnjih časih se je treba varovati takih ptičkov.

(Iz Hrenovic) se nam poroča, da je obiskala včeraj ondotno okolico velika nevihta. Mej dežjem je treščilo v poslopje Ivana Doles na Cesti, ki se sicer ni vnelo, vendar pa je strela povzročila znatno škodo.

(Praščija kuga.) Iz velikolaškega okraja se nam poroča: Hrvaški trgovci s prašiči so zatrosili v velikolaški in ribniški okraj praščijo kugo. Tu in tam je že poginilo nekaj živalij. To je hud udarec za kmetovalce, ki so si vendar nekaj priredili za davke in domačo porabo. Poklicani faktorji se mnogo trudijo, da zabranijo razširjenje bolezni.

(Potrjen zakon.) Presvetli cesar je potrdil od štajerskega deželnega zbora sklenjeni zakon gledé zgradb in naprav v Mariboru za odvajanje in nabiranje odpadkov in pristojbin za zvezo hišnih, z mestnimi kanali.

(Baron Morsey) je še vedno hudo bolan, vendar imajo zdravniki upanje, da okreva. Nedavno so bolnika obiskali prevz. knezoškof ljubljanski.

(Goldinarskih bankovcev) je bilo koncem maja še 900.928 v prometu.

(Iz Brna), 30. maja. Zopet smo imeli čast gostiti v našem glavnem mestu delegate „Schulvereina“, ki so prišli sem k šestnajstemu občnemu zboru. Nemški časopisi seveda kujejo zborovanje v nebesa, a ni tako. Da niso bili binkoštni prazniki, doživeli bi bili še hujši fiasco. Med ljudstvom ni bilo opaziti nobenega posebnega gibanja, samo kočije, ki so drdrale med Deutsches Hausom in kolodvorom ter prevažale nemško gospodo okinčano z veliko-nemško trobojnico, so naznanjale, da se med Nemci nekaj godi. Schulvereinska gospoda je zborovala v „Deutsches Haus“ in to v pivnici (Kneippstube). Boljega prostora si ni mogla najti, vsaj bi tudi nobeden se ne prilegal žalostno znanemu društvu. Schönerer, Knotz, in drugi kolovodje so bili glasoviti pivci! O Knotzu se je svoje dni trdilo, da je popil pri neki nacijski srečanosti v Podmoklih v enem dnevu in jedni noči nič več in nič manj kot 60, reci šestdeset litrov piva. Toda pustimo to! Dunajski dr. Weitlof kot tajnik je sam rekel, da je njegov nalog kot poročevalca žalosten. Žalosten, ker so se zmanjšali dohodki za lansko leto za malenkost 43.327 gl., in ker se odtujaže mlajše pokolenje težnjam Schulvereinovim. Propada zloglasno društvo, propada! Ne pomagajo nemške marke (letos 3500), ne pomagajo delegatje iz rajha, ne pomaga staviti češko osrednjo šolsko matico za vzor. (Ali ni dovolj značilno, da se „kulturnemu“, velikemu narodu stavi za vzgled majhen narodek? Posebno značilno za Schulverein je to, da je dr. Kraniak zahteval, da se židje ne sprejemajo. Toraj, židje so bili glavna podpora društva. — Konservativni veleposestniki so izdali za prihodnje deželnozbornske volitve izjavo, v kateri povdarjajo, da je vsa pravica in oblast od Boga, in da ne smejo biti človeške naredbe in ukazi v nasprotstvu z verskimi principi. Veleposestniki hočejo toraj zagovarjati pravice katoliške cerkve.

(Praga), 30. maja. Se ni preteklo dosti časa od zadnje povodnji v budjeviškem okraju, in zopet nova elementarna nesreča: nad okolico se se vtrgali oblaki in Vltava je vsled tega toliko narasla, da je preplavila ogromni vsotor njiv in travnikov. Po nekaterih krajih so še zdaj travniki taki kakor okoli sv. Jurja. — Nemir v Liberecu je zahteval svoje žrtve. Ker se niso hoteli delavci trdke Lederer in Wolf pomiriti, je ukazal streljati. Mrtvi so trije.

(Ameriške novice.) Severno-ameriške državnice se posvetujejo 16. t. m. po svojih delegatih o volitvi novega predsednika. Na raznih pripravljalnih shodih se je splošno izreklo za Mc. Kinleya, ostale so pa razcepljene. Upanje je torej, da prodre z zadostno

večino Mc. Kinley. Državnica Michigan je oddala glasove za W. Lintona, vodja Apaistov in velikega nasprotnika katoličanov. Mac Kinley je ud metodistske episkopalne cerkve in prostozidar. — V Chicagi je poskočila cena pšenice v treh tednih za osem centov. — Iz raznih krajev se poroča o stankah po tovarnah in rudnikih. Delavci zahtevajo povišanje plače in osemurno delo. — V Omahi, Neb., je razsajal 11. m. m. hud vihar, ki je povzročil mnogo skode. — V Dubois, Pa., so razsajali v prvi polovici minolega meseca veliki požari. Suha tla povpešujejo razširjanje ognja. — Dne 7. maja so obesili v Philadelphiji, Pa., znanega morilca Holmesa. Pred smrtjo je izpovedal, da je umoril 27 in ne 12 oseb, kakor so poročali časniki. — Zadnje dni aprila je razsajal v mestu Cripple Creek, Col., velik požar, ki je uničil malone celo mesto. Ponesrečenih je tudi več prebivalcev.

Društva.

(Slovenska posojilnica v Klečah na Koroškem.) Poročilu povzamemo: Dasiravno je naša posojilnica zadobila komaj pol ure od Kleč oddaljeno nasprotiško liberalno tekmevalko, ki je pred kakimi desetimi meseci zagledala beli dan, se vendar čedalje bolj krepi, močnejša postaja in razširja svoj delokrog. Stari zadružniki so jej, razven dveh, vsi zvesti ostali in mnogo novih je pristopilo. — Prometa je imela 88.201 gld. 58 kr.; čistega dobička pa, ki se bo, kar ga ostane, rezervnemu zakladu pripisal, je bilo po odbitih troških in nagradah 173 gld. 20 kr. — Udov je pristopilo na novo 23, ki so plačali po 10 gld., 4 po 9 gld., 1 po 5 gld., 80 po 1 gld. — Ravnateljstvu se je za prihodnje leto dovolilo 150 gld. nagrade. Od čistega dobička se je župnijski cerkvi v Skočidolu dovolilo 50 gld.; slavni družbi sv. Cirila in Metoda 10 gld. in slavni zvezi slovenskih posojilnic 10 gld. — Sklenilo se je še, da se obresti znižajo na 5 1/2 odstotkov in da vsak izposojevalec v polletnih obrokih vrne 5 odstotkov svojega izposojila. — Bog čuvaj naše delo in naš trud!

Telegrami.

Dunaj, 8. junija. V odgovoru avstrijske kvotne deputacije na ogersko se izrecno povdarja, da se ne more odobriti renuncij ogerske deputacije, ker so se zboljšale fin. razmere Ogorske in je torej povišanje ogerske kvote opravičeno.

Budimpešta, 8. junija. Včeraj dopoludne so se v slovesnem sprevodu prepeljale kraljeve insignije iz dvorne palače v cerkev kronanja. Spreveda so se vdeležili ministri, poslanci, razni drugi civilni in vojaški dostojanstveniki ter nebrojna množica občinstva. Cerkev je ostala do 5. ure popoludne za občinstvo odprta in se je danes zjutraj zopet dovolil vstop. V teku dopoludneva je vsprejel cesar deputacije raznih stanov. Ministerski predsednik baron Banffy in nadžupan Rath sta imela daljše govore na cesarja.

Pariz, 8. junija. V tukajšnjih krogih se širi vest, da odstopita ministra Barthou in Cochery. Po poročilu „Agence Havas“ se ta vest formalno dementuje.

Cetinje, 8. junija. Uradni list poroča, da je knez Nikolaj odložil nameravano potovanje v Belgrad in Sredec radi bolezni svojega sina Mirko-ta.

Carigrad, 8. junija. Na Kreto je došlo sedaj 32 turških batalijonov, s katerimi namerava turška vlada popolnem zadušiti upor. Napadi na kristijane se še vedno ponavljajo; največ jih povzročujejo vojaki sami.

Atene, 8. junija. Turške čete neovirano nadlegujejo krščanske prebivalce. V bližini Kassamo so zažgali minulo soboto dopoludne tri vasi. Ruskega konzula so na potu iz Halleppo v Kanejo napadli s kamenjem. V mestu Selino se je vnel boj mej prebivalci in tol-pami. Ubitih je šest Turkov in 3 kristijani.

Rim, 8. junija. „Agencia Stefani“ poroča iz Masave: Sodnji zbor, ki se peča z Baratierijevo zadevo, je imel minulo soboto dve seji, v katerih se je zaslišalo več prič in prebralo nekaj pisem.

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurznem listu
zaznamovanih
menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Vlaknena obleka iz surove svile gld. 8'65

do 42'75 blaga za popolno obleko — tussor in shantungs-Pongees — istotako črna, bela in barvena **Hennebergova svila** od 35 kr. do gld. 14'65 meter — gladka, progasta, križasta, vzorčasta, damasti itd. (okolu 240 raznih kakovostij in 2000 raznih barv, vzorcev itd.), **poštne in carine presto na dom.** Vzorec obratno. V Švico dvojna poštarina. (27 5—5 3)

Tovarne za svilo G. Henneberg
(c. in kr. dvorni založnik), **Curih.**

Proti hripavosti

učinkujoče, kašelj omehčujoče, sliz razkrajajoče sredstvo je **prni sirup lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta),** kateri se uporablja prav uspešno. — Cena steklenici 35 kr. 12 stekl. gld. 3'60. 123 (50—16) 3

Umrli so:

6. junija. Karolina Novak, uradnikova vdova, 67 let, Židovske ulice 5, myelitiz.

Tujci.

5. junija.

Pri **Stonu:** Mattel, Angeli, Mahanek, Gellis, Hessinger z Dunaja. — Jerruocio iz Moggio. — Močnik iz Kamnika. — Pfaff, Eder iz Grada. — Radesich iz Trsta. — Goldschmidt iz Prage. — Neumann iz Budimpešte. — Wortmann z Reke.

— Medved iz Črnomlja. — Schrödin iz Karlovih varov. — Rus iz Mirne Peči.

Pri **Maliču:** Wüste, Schöffel, Mecozzi, Popper, Eisenstätter, Halle, Neumann, Persekak z Dunaja. — Radl iz Trsta. — Mlakar iz Celja. — Arsenio iz Parme.

Pri **Lloydu:** Grosser z Dunaja. — Mejaš iz Komenda. Pri **južnem kolodvoru:** Kebat z Dunaja. — Kollmann iz Pulja. — Hetlmann iz Trsta.

Pri **bavarskem dvoru:** Dvorak iz Sedlčany. Pri **avstrijskem caru:** Castellis iz Gorice. — Čerav iz Kostanjevice.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
6	9. zvečer	731.6	14.3	sl. zah.	oblačno	
7	7. jutraj 2. popol.	731.2 730.9	13.4 21.0	sl. svzh. sr. zah.	skoro jasno skoro oblč.	10.0
7	9. zvečer	732.6	15.5	sl. jzah.	jasno	
8	7. jutraj 2. popol.	733.6 733.2	12.6 29.9	sr. svzh. p. m. jzah.	soparno oblačno	2.8

Srednja temperatura sobote 16.7°, jednaka normalu.
Srednja temperatura nedelje 17.6°, za 2.0° pod normalom.

„SIČARA“.

Za jedno lečenje (Trinkkur) zadostuje 1 zaboj z 36 litri, cena **33 kron** franco štajca Slavonski Šamac. Naslov: **Sičara-uprava, pošta Modrič (Bosna).** (397 33-6)

Poziv.

„Dramatično društvo“ v Ljubljani otvori tudi letos posebno **dramatsko šolo**, ki se prične **dné 1. julija t. l.** Vodstvo slovenskega gledališča pozivlje tiste dame in gospode, ki imajo veselje do dramske umetnosti, naj se čim prej zglasijo pri režiserju slovenskega gledališča gosp. Rudolfu Inemannu v Ljubljani. Onim gojenkam in gojencem dramske šole, pri katerih bi se do pričetka gledališke dobe pokazal tolik napredek, da bi jih bilo moči že letos uporabljati v manjših nalogah, se bode od dné 1. oktobra t. l. plačevala primerna stalna nagrada. — Takisto se pozivljajo pevke in pevci, ki hočejo sodelovati v opernem zboru, naj se vsaj do **dné 1. julija t. l.** zglasijo pri kapelniku slovenskega gledališča gospodu Hilariju Benišku. Prednost imajo sopranisti in tenoristi.

V Ljubljani, dné 7. junija 1896.

424 1—1

Intendanca slovenskega gledališča.

„Pomladanski odmevi“

in

„Gorske cvetlice“

pesmi za sopran, alt, tenor in bas,

zložil

Janez Laharnar.

Dobé se pri skladatelju na Št. Viški gori (p. Slap ob Idriji), prve po 70 kr., druge po 50 kr. komad. 411 3—3

Podpisani odbor naznanja prežalostno vest, da je njegov velezaslužni predsednik, prečastiti gospod stolni kanonik, državni in deželni poslanec itd.

Karol Klun

minolo noč ob 1/2 1. uri v Budimpešti nagloma umrl.
Truplo nenadomestnega pokojnika bode prepeljano v Ljubljano: dan pogreba se jutri naznani.

Ljubljana, dné 8. junija 1896.

Odbor „Katol. polit. društva“.

Trnkóczyja ustna voda

steklenica 50 kr.,

Trnkóczyja prašek za zobe

škatljica 30 kr.,

kakor tudi

246 11

vse medicinično-kirurški in pharmaceutične preparate, specijalitete itd., dietična sredstva, homeopatična zdravila, medicinska mila, parfumerije itd.

priporočajo in razpošiljajo na vse strani

lekarniške tvrdke:

Ubald pl. Trnkóczy, Ljubljana, Kranjsko.
Viktor pl. Trnkóczy, Dunaj, Margarethen.
Dr. Oton pl. Trnkóczy, Dunaj, Landstrasse.
Julij pl. Trnkóczy, Dunaj, Josefstadt.
Vendelin pl. Trnkóczy, Gradec, Štajersko.

Pošiljatev z obratno pošto.

Vsled podiranja hiše

423 6—1

v Špitalskih ulicah št. 6

se prične popolna

razprodaja manufakturnega blaga

Fr. Petrič-a.

Prodajalo se bode pod tovarniško ceno.

Le kratek čas.

Sarg-ovo

priznано neobhodno potrebno

sredstvo za čiščenje zob je

mного milijonkrat

preizkušen in potrjen, zobozdravilstveno priporočan kot najboljši

sredstvo za ohranitev zdravih in lepih zob.

Doblva se povsodi.

710 30—26

Dunajska borza.

Dné 8. junija.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 40 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 „ 30 „
Avstrijska zlata renta 4%	122 „ 70 „
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	101 „ 45 „
Ogerska zlata renta 4%	122 „ 65 „
Ogerska kronska renta 4%, 200 kron	98 „ 85 „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	968 „ „
Kreditne delnice, 160 gld.	355 „ 90 „
London vista	120 „ „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 „ 75 „
20 mark	11 „ 74 „
20 frankov (napoleonidor)	9 „ 54 „
Italijanski bankovci	44 „ 52 1/2 „
C. kr. cekini	5 „ 65 „

Dné 6. junija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	143 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	155 „ 25 „
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	190 „ 80 „
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 „ 75 „
Tisne srečke 4%, 100 gld.	139 „ 50 „
Dunavske vravnave srečke 5%	126 „ 25 „
Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107 „ „
Posojilo goriškega mesta	112 „ „
4% kranjsko deželno posojilo	98 „ 50 „
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 „ 25 „
Prioritetne obveznice državne železnice	221 „ 50 „
„ „ južne železnice 3%	167 „ 70 „
„ „ južne železnice 5%	129 „ 75 „
„ „ dolenskih železnice 4%	99 „ 50 „

Kreditne srečke, 100 gld.	198 gld. 25 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	139 „ „
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18 „ „
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 „ „
Salmove srečke, 40 gld.	69 „ „
St. Genois srečke, 40 gld.	70 „ „
Waldsteinove srečke, 20 gld.	61 „ „
Ljubljanske srečke	22 „ 75 „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	157 „ „
Akcije Ferdinandove se. železn., 1000 gl. st. v.	3415 „ „
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	417 „ „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	100 „ „
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	61 „ „
Montanska družba avstr. plan.	79 „ 80 „
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	160 „ „
Papirnih rubljev 100	127 „ 12 „

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kuranih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svetli za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.